

Advokaadibüroo Legalia
Law Office Legalia

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122
E-post: info@fin.ee

Tallinnas, 12. detsembril 2025

TAOTLUS

ebaõige ajaloolise tegeliku kasusaaja kande eemaldamiseks avalikust vaatest ning isikuandmete töötlemise piiramise ja/või lõpetamise nõue

Advokaadibüroo Legalia kliendiks on Küprose Vabariigi kodanik [REDACTED], sündinud [REDACTED], kelle nimel esitame käesolevaga taotluse parandada tegelike kasusaajate andmekogus [REDACTED] kohta kajastuvad isikuandmed, mis on sisuliselt ebaõiged, kahjustavad nimetatud isiku õigusi ning ei vasta tegelikele asjaoludele.

Juriidiliste isikute Unify Invest Management OÜ (registrikood 16089031) ja Unify Invest Fund Usaldusfond (registrikood 16344345) tegelike kasusaajate andmekogus kuvatavas avalikus ajaloo vaates on märgitud, et [REDACTED] on olnud nimetatud juriidiliste isikute tegelik kasusaaja perioodil, mil ta tegelikkuses sellist staatust ei omanud. Tegemist on faktiliselt ebaõige teabega, kuna [REDACTED] ei ole vastaval ajal omanud ega teostanud sellist otset ega kaudset omandiõigust ega kontrolli, mis vastaks tegeliku kasusaaja mõistele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (RahaPTS) tähenduses. Nende andmete avalik kuvamine ei ole kooskõlas [REDACTED] õigustega ega vasta isikuandmete töötlemise eesmärgile.

Rahandusministri 06.04.2023 määruse nr 22 "Tegelike kasusaajate andmekogu asutamine ja põhimäärus" § 4 lg 1 kohaselt on tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja Rahandusministeerium. Määruse § 5 p 6 kohaselt korraldab vastutav töötleja koostöös teenindava asutuse ja registripidajaga andmekogusse sisestamata jäetud andmete sisestamist ja ebaõigete andmete parandamist.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi RahaPTS) üheksanda peatüki alusel peavad juriidilised isikud hoidma ja koguma asjakohaseid, täpseid ja ajakohastatud andmeid oma tegelike kasusaajate kohta ning esitama need äriregistri infosüsteemi kaudu.

RahaPTS § 76² lõike lõike 3 kohaselt säilitatakse andmekogus RahaPTS § 77 alusel esitatud andmeid ja RahaPTS § 77² kohaselt tehtud märgete infot ning lõige 4 näeb ette, et tegelike kasusaajate andmekogu andmetel on üksnes informatiivne tähendus.

RahaPTS § 79 lõike 1 kohaselt on tegelikuks kasusaajaks märgitud isikul õigus taotleda juriidilise isiku juhatuse ebaõigete andmete parandamist. RahaPTS § 79 eesmärgiks on tagada tegelike kasusaajate andmete õigsus ning kaitsta isikuid valeandmete kajastamise eest.

Juhime tähelepanu asjaolule, et Unify Invest Management OÜ ja Unify Invest Fund Usaldusfond esindaja on 22.07.2025 esitanud Rahandusministeeriumile taotluse [REDACTED] kohta ekslikult märgitud andmete kustutamiseks.

Taotluse kohaselt sisestatakse nimetatud juriidiliste isikute esindaja andmekogusse ekslikult kasusaajana vale isiku. Avastades vea, tegi esindaja uue kande, sisestades kasusaajana õige isiku, kuid [REDACTED] andmed on jäänud andmekogus ajalukku ning on nähtavad kolmandatele isikutele. [REDACTED] näol on tegemist ebaõige isikuga, kes ei oma antud ühingutega mingit puutuvust ja tema andmete säilitamine andmekogus on eksitav, andes kolmandatele isikutele ebaõiget informatsiooni [REDACTED] seotuse kohta antud ühingutega, mida tal ei ole ja ei ole kunagi olnud.

Sellest hoolimata on Rahandusministeerium jätnud taotluse rahuldamata. Rahandusministeeriumi vastuse kohaselt on ajalooliste andmete näol tegemist andmekogu avaliku digitaalse arhiiviga, kus kajastuvad varasemalt avalikustatud andmed. Eesmärk on, et oleks tuvastatav missugune informatsioon oli andmekogu kaudu kättesaadav minevikuperioodidel, mistõttu hiljem neid andmeid enam muuta ei tohi. Lisaks märgitakse vastuses, et õiguslik mõju on üksnes kehtivatel andmetel. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse kohaselt peavad kohustatud isikud kontrollima, kes on kliendi või tehingut teostava isiku tegelik kasusaaja tehingu tegemise hetkel, ärisuhte seire hetkel või ärisuhte loomise hetkel. Tegelike kasusaajate mineviku andmed otsest õiguslikku mõju ei oma ning tegelike kasusaajate andmekogus avalikustatud andmetel on informatiivne tähendus. See tähendab, et isiku tegelikuks kasusaajaks märkimine tegelike kasusaajate andmekogus ei muuda isikut faktiliselt tegelikuks kasusaajaks. Samuti ei saa kolmandad isikud üksnes andmekogus avalikustatud andmetele tuginedes tõsikindlalt väita, et isiku, kelle andmed on avalikustatud andmekogus, puhul on tegemist tegeliku kasusaajaga.

Rahandusministeeriumis olevat koostamisel väljatöötamiskavatsus, kus kaalutakse täiendavate võimaluste loomist tegelike kasusaajate andmekogule, sh andmete parandamise lahendusi, mis võiksid hõlmata ka täienduste tegemist minevikuandmetes ning ka andmete avalikustamist. Igal juhul peavad säilima kõik esitatud minevikuandmed ka sellisel juhul, kui nad on valed.

Rahandusministeeriumi seisukohaga ei ole võimalik nõustuda, kuna see on vastuolus Euroopa Liidu ja Eesti õigusega, samuti [REDACTED] õigustega, seda järgmistel põhjustel:

Rahandusministeeriumi keeldumine isikuandmete parandamisest ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba

liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus, IKÜM).

IKÜM artikli 5 esimese lõike punkt d sätestab, et isikuandmete töötlemisel tagatakse, et isikuandmed on õiged ja vajaduse korral ajakohastatud ning et võetakse kõik mõistlikud meetmed, et töötlemise eesmärgi seisukohast ebaõiged isikuandmed kustutataks või parandataks viivitamata.

IKÜM artikli 16 kohaselt on andmesubjektil õigus nõuda, et vastutav töötleja parandaks põhjendamatu viivitusega teda puudutavad ebaõiged isikuandmed ning artikkel 17 annab andmesubjektile õiguse nõuda teda puudutavate isikuandmete kustutamist, kui isikuandmeid ei ole enam vaja sellel eesmärgil, millega seoses need on kogutud või muul viisil töödeldud.

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 25 lg 1 kohaselt on andmesubjektil õigus nõuda vastutavalt töötlejalt teda puudutavate ebaõigete faktidel põhinevate isikuandmete parandamist ning sama paragrahvi lõike 3 kohaselt on andmesubjektil õigus nõuda isikuandmete kustutamist muuhulgas juhul, kui isikuandmete töötlemisel ei ole arvestatud isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Kui andmeid ei kustutata, on vastutav töötleja kohustatud vähemalt nende töötlemist piirama (§ 25 lg 4), sh juhul, kui andmesubjekt vaidlustab isikuandmete õigsuse ning andmete õigsust ei ole võimalik kindlaks teha või andmeid tuleb säilitada üksnes tõendamise eesmärgil.

Üldmääritud sätted ei võimalda vastutaval töötlejal jätta ebaõigeid andmeid parandamata põhjusel, et andmekogus eksisteerib ajalooline kanne või et süsteem „ei võimalda“ parandamist. Vastutaval töötlejal on seadusest tulenev kohustus tagada andmete õigsus sõltumata tehnilistest või sisekorralduslikest asjaoludest. Avalikustatud ebaõiged andmed riivavad [redacted] põhiseaduslikke õigusi eraelu puutumatusele ning heale nimele.

Seejuures IKÜM on otse kohaldatav ning ei võimalda erandit, mille kohaselt saaks ebaõigete isikuandmete parandamine olla keelatud põhjusel, et need paiknevad „arhiivis“. Arhiivimist reguleeriv erand (IKÜM art 89) ei kehti andmete suhtes, mis on faktiliselt ebaõiged, sest selliste andmete säilitamine ei teeni avalikku huvi.

Märgitagu, et Riigikohtu 04.07.2025 otsuses kohtuasjas nr 3-22-491 (p 18) on kohus rõhutanud, et IKÜM art 5 lg 1 p d kohaselt tagatakse isikuandmete töötlemisel, et isikuandmed on õiged ja vajaduse korral ajakohastatud ning et võetakse kõik mõistlikud meetmed, et töötlemise eesmärgi seisukohast ebaõiged isikuandmed kustutataks või parandataks viivitamata (õigsuse põhimõte). Art 16 järgi on andmesubjektil õigus nõuda, et vastutav töötleja parandaks põhjendamatu viivitusega teda puudutavad ebaõiged isikuandmed. Niisiis on ebaõigete isikuandmete edastamise või avaldamisega tekitatud kahju hüvitamist iseenesest võimalik nõuda IKÜM art 82 lg 1 alusel niivõrd, kuivõrd ebaõigete isikuandmete avaldamine kujutab endast IKÜM-i rikkumist.

Nimetatud otsuse p-s 25 on leitud, et kuna isikul on IKÜM art 16 kohaselt õigus nõuda ebaõigete isikuandmete parandamist ja vastutaval töötlejal on IKÜM art 19

järgi üldjuhul kohustus edastada teave isikuandmete parandamise kohta kõigile vastuvõtjatele, kellele isikuandmed on avaldatud, on vastutava töötleja tegevusetus vastava taotluse saamise korral õigusvastane.

Arvestades, et:

- Unify Invest Management OÜ ja Unify Invest Fund Usaldusfond on tegeliku kasusaaja kehtivad andmed parandanud ning kinnitanud, et [REDACTED] ei ole olnud nende juriidiliste isikute tegelik kasusaaja;
- tegelike kasusaajate andmekogu andmetel on seaduse järgi üksnes informatiivne tähendus ning need ei loo ega muuda iseenesest era- ega avalik-õiguslikke õigusi ja kohustusi (RahaPTS § 76² lg 4);
- avalikkusele kättesaadavad ajaloolised ebaõiged kanded ei ole enam vajalikud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärkide saavutamiseks, vaid kahjustavad ebaproportsionaalselt [REDACTED] mainet ja isikuandmete kaitset;
- IKÜM artikli 5 lõike 1 punkti d ning artiklite 16 ja 17 kohaselt tuleb ebaõiged isikuandmed kas parandada, kustutada või vähemalt nende töötlemist piirata;
- IKS § 25 annab andmesubjektile õiguse nõuda nii parandamist, kustutamist kui ka töötlemise piiramist

leiame, et Rahandusministeeriumil kui tegelike kasusaajate andmekogu vastutaval töötlejal lasub IKÜM-ist ja IKS-ist tulenev kohustus lõpetada [REDACTED] kohta käivate ebaõigete isikuandmete avalik töötlemine ning võtta tarvitusele meetmed, mis välistavad [REDACTED] eksliku ajaloolise kande igasuguse avaliku kättesaadavuse.

Rahalise ja järelevalvelise läbipaistvuse eesmärgi on võimalik saavutada ka ilma selleta, et avalikkusele kuvataks ajaloolisi, teadvalt ebaõigeid ja asjaosaliste poolt vaidlustatud tegeliku kasusaaja kandeid. Vajadusel saab andmeid säilitada üksnes piiratud juurdepääsuga siseandmetes, järgides RahaPTS-st ja andmekogu põhimäärusest tulenevaid säilitamisnõudeid.

Lähtudes eeltoodust palume Rahandusministeeriumil:

1. Esmajärjekorras, et Rahandusministeerium kui tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja kustutaks [REDACTED] kui Unify Invest Management OÜ ja Unify Invest Fund Usaldusfond tegeliku kasusaaja kohta tehtud ajaloolised ebaõiged kanded tegelike kasusaajate andmekogust ning lõpetaks nimetatud kannete edasise töötlemise selliselt, et need kanded ei oleks üheski vormis ega viisil enam ühelegi isikule, sh Rahandusministeeriumi enda töötajatele, kättesaadavad ega taastatavad.
2. Juhul kui Rahandusministeerium leiab, et eelnev täies ulatuses ei ole kehtiva õiguse praeguse tõlgenduse kohaselt võimalik, taotleme vähemalt seda, et nimetatud ajaloolised ebaõiged kanded [REDACTED] kui Unify Invest Management OÜ ja Unify Invest Fund Usaldusfond tegeliku kasusaaja kohta:

- 2.1. eemaldataks äriregistri avalikust vaatest ja kõigist tegelike kasusaajate andmekogu väliste kasutajatele suunatud liidestest nii, et andmetele ei oleks kolmandatel isikutel ligipääsu;
- 2.2. piirataks kannnetele juurdepääsu selliselt, et need oleks edaspidi kättesaadavad üksnes andmekogu sisekasutuses vastutava töötleja ametnikele ning et nimetatud kandeid ei oleks õigus ega võimalust ühelegi kolmandale isikule väljastada.
3. Palume teavitada IKS § 27 alusel põhjendamatu viivituse ja kirjalikult käesoleva taotluse alusel tehtud otsusest ja selles sisalduvatest faktilistest ning õiguslikest põhjendustest.
4. Juhul kui taotlust ei rahuldata täielikult või osaliselt, palume otsuses selgelt näidata:
 - 4.1. millisele konkreetsele Eesti õiguse sättele ja millisele IKÜM artikli 17 erandile tuginedes loeb Rahandusministeerium avaliku digitaalse arhiivi kujundamise ja ebaõige ajaloolise kande avalikkusele kättesaadavaks jätmise ülekaalukalt õigustatuks;
 - 4.2. miks ei ole käesoleval juhul piisavaks ja proportsionaalseks meetmeks [redacted] kohta käivate ebaõigete ajalooliste kannete avalikustamise lõpetamine ning nende säilitamine üksnes piiratud juurdepääsuga siseandmetes.

Lugupidamisega

Dragan Perovic
advokaat
/allkirjastatud digitaalselt/

Lisad:

- 1) 22.07.2025 taotlus;
- 2) Rahandusministeeriumi 12.08.2025 vastus;
- 3) volikiri